

Til: Kommunal- og forvaltningskomiteen
Fra: Forbrukerrådet
Dato: 24.04.18

Høring Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)

Forbrukerrådet støtter forslaget om å lovfeste regler i kommuneloven for hvordan selvkost skal beregnes. Forbrukerrådet mener at det i tillegg til å lovfeste hvordan selvkost skal beregnes, må stilles et lovkrav til effektiv drift for kommunale tjenester som er finansiert gjennom selvkost.

Bakgrunn:

Forbrukerrådets kommunetester og tall fra SSB (KOSTRA) har over år påvist urimelige prisforskjeller på viktige kommunale tjenester, der kommunene kun har lov å dekke faktiske kostnader, såkalt selvkost. Likevel hevder kommunene at de priser tjenestene til selvkost.

Forbrukerrådets gjennomgang av byggesaksgebyr viser blant annet:

- Gebyrforskjellene er enorme
- Forskjellene er blitt større, og flere øker gebyrene radikalt uten åpenbar grunn.
- Gebyrene har økt dramatisk mer enn inflasjonen fra 2001 til 2017.
- Utviklingen har gått i feil retning etter at retningslinjene ble tydeliggjort i 2014.
- Kommunene er lite åpne om beregningen, og en kan vanskelig klage.

For å søke om å få føre opp en bolig på 200 kvm tar de fleste kommuner et gebyr for saksbehandlingen. Tall fra SSB (KOSTRA) viser at gjennomsnittet av kommuner tar rundt 12 000 kroner i byggesaksgebyr. Da er prisforskjellen opp til 60 000 kroner i den dyreste kommunen enorm.

Timepris og antall timer. Forbrukerrådet hentet i 2017 inn tall fra de 30 kommunene med høyest byggesaksgebyr. Tallene viser at tiden det tar å behandle en søknad for å oppføre en bolig på 200 kvm varierer fra under 20 timer til langt over 40 timer. Å behandle en byggesøknad er tilnærmet en standardisert oppgave for en kommune. Enkelte kan ha forhold som gjør jobben noe mer krevende, men det kan vanskelig være grunnlag for prisforskjellene vi ser i dag, også mellom nabokommuner. Blant landets 30 dyreste kommuner er gjennomsnittlig timespris rundt 1150 kroner, men den varierer fra 690 kroner til 1800 kroner.

Åpenhet. Forbrukerrådet har undersøkt om det er mulig å finne ut hvordan kommunene beregner byggesaksgebyret. Det er ikke enkelt. Da vi spurte de 30 dyreste kommunene om hvordan de gjør det, svarte kun tre av dem. Ytterligere ti hadde tilgjengelig informasjon på nettsidene, men for over halvparten av disse kommunene er det altså umulig å vite hvordan de har kalkulert de faktiske kostnadene. Dette vitner om lite åpenhet for forbrukeren og innsyn for allmennheten.

Klagemulighet. De kommunale gebyrregulativene skal vedtas av kommunestyrene. Regulativene kan ikke påklages. Beregningen av det enkelte gebyr kan påklages til kommunen, men det kan være svært tung materie å sette seg inn i for en forbruker.

Forbrukerrådet mener:

Loven må utformes slik at den sikrer en likere praksis i beregning av selvkost. Forbrukerrådet er opptatt av at kommunene kun tar gebyr som dekker faktiske kostnader ved saksbehandlingen. Forbrukerrådet ser det som sannsynlig at forslaget om lovfeste selvkostberegningen vil oppnå dette, og støtter derfor forslaget.

Det vil også være viktig å innføre en form for effektiviseringstiltak. I dag er dette ikke et krav, og det kan gjøre regningen enda høyere enn nødvendig for de som leverer en byggesøknad.

Forbrukerrådet mener kommunene må ha mer fokus på åpenhet rundt beregning av selvkost enn i dag. Vi forventer at kommunene viser frem beregningsgrunnlaget, for eksempel på sine nettsider. Det er avgjørende at tallene rapporteres på en slik måte at det er mulig å sammenligne på tvers av kommuner.

I tillegg mener Forbrukerrådet at kommunerevisjonen i den enkelte kommune må gjennomgå selvkostberegningene jevnlig, for eksempel hvert femte år. Det må også legges til rette for brukervennlige digitale løsninger til bruk i søknadsprosessen.

Forbrukerrådet mener en lovfesting av beregning av selvkost i kommuneloven og et krav om effektivisering vil gi riktigere gebyrer, høyere grad av åpenhet, og en mer brukervennlig kommunal sektor.

Vedlegg: Oversikt over utviklingen av byggesaksgebyr i perioden 2014-2017 for oppføring av bolig på 200 kvm.

Vedlegg:

Byggesaksgebyr oppføring av enebolig 200 kvm						
		2014	2017	Økning 2014-2017	Timespris 2017	Antall timer 2017
1	Nittedal	45500	60708	33 %	1762	34
2	Røyken	36486	46100	26 %	1050	44
3	Oppegård	34393	42430	23 %	1020	42
4	Hole	23000	41300	80 %	1130	37
5	Lørenskog	38300	39000	2 %	1800	22
6	Sørums	16883	38000	125 %	1000	38
7	Bærum	30000	36750	23 %	1400	26
8	Randaberg	17460	34000	95 %	1120	30
9	Frogn	21200	31850	50 %	1150	28
10	Hurum	21500	30494	42 %	1161	26
11	Asker	26180	30100	15 %	1200	25
12	Nesodden	33600	30000	-11 %	1100	27
13	Øvre Eiker	17000	30000	76 %	1100	27
14	Ski	23890	29550	24 %	1250	24
15	Drammen	26400	28680	9 %	1195	24
16	Klæbu	26850	28300	5 %	1090	26
17	Enebakk	25346	28030	11 %	1080	26
18	Sande (Vestf.)	23000	27830	21 %	1195	23
19	Kongsberg	24550	27680	13 %	1090	25
20	Skedsmo	24950	26340	6 %	1110	24
21	Spydeberg	16050	26320	64 %	na	
22	Notodden	19800	25600	29 %	1020	25
23	Ås	21200	25477	20 %	1000	25
24	Våler (Østf.)	18500	25300	37 %	690	37
25	Fet	25730	25200	-2 %	na	
26	Lier	23090	25110	9 %	1080	23
27	Lillehammer	19180	24600	28 %	na	
28	Sandnes	22300	24000	8 %	1370	18
29	Oslo kommune	23058	23702	3 %	na	
30	Ringerike	15400	22000	43 %	1100	20

Kilde: SSB og kommunenes gebyrregulativ.